

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ¹*[Salutation]*

1.1 Παυλος, αποστολος Ιησου Χριστου² δια θεληματος Θεου, και Τιμοθεος ὁ αδελφος, 2 τοις εν Κολοσσαις³ ἀγιοις και πιστοις αδελφοις εν Χριστω: χαρις ὑμιν και ειρηνη απο Θεου Πατρος ἡμων και Κυριου Ιησου Χριστου.⁴

[Building rapport]

3 Ευχαριστουμεν τω Θεω και⁵ Πατρι του Κυριου ἡμων Ιησου Χριστου παντοτε περι ὑμων προσευχομενοι 4 (ακουσαντες την πιστιν ὑμων εν Χριστω Ιησου και την αγαπην την⁶ εις παντας τους ἀγιοις), 5 δια την ελπιδα την αποκειμενην ὑμιν εν τοις ουρανοις, ἣν προηκουσατε εν τω λογω της αληθειας 6 (του ευαγγελιου του παροντος εις ὑμας καθως και εν παντι τω κοσμω, και⁷ εστιν καρποφορουμενοι και αυξανομενοι⁸ καθως και εν ὑμιν, αφ' ἧς ἡμερας ηκουσατε και επεγνωτε την χαριν του Θεου εν αληθεια), 7 καθως και⁹ εμαθετε απο Επαφρα, του αγαπητου συνδουλου ἡμων, ὅς εστιν πιστος ὑπερ ὑμων¹⁰ διακονος του Χριστου, 8 ὁ και δηλωσας ἡμιν την ὑμων αγαπην εν πνευματι.

*[Christ preeminent]**[Walk worthily of the Lord]*

1.9 Δια τουτο και ἡμεις, αφ' ἧς ἡμερας ηκουσαμεν, ου παυομεθα ὑπερ ὑμων προσευχομενοι και αιτουμενοι ινα πληρωθητε την επιγνωσιν του θεληματος αυτου εν παση σοφια και συνεσει πνευματικη, 10 περιπατησαι ὑμας¹¹ αξιως του Κυριου εις πασαν αρεσκειαν,¹² εν παντι εργω αγαθω καρποφορουντες και αυξανομενοι εις την επιγνωσιν¹³ του Θεου· 11 εν παση δυναμει δυναμουμενοι κατα το κρατος της δοξης αυτου, εις πασαν ὑπομοινην και μακροθυμιαν·

12 μετα χαρας ευχαριστουντες τω¹⁴ Πατρι τω ικανωσαντι ἡμας¹⁵ εις την μεριδα του κληρου των ἀγιων εν τω φωτι· 13 ὅς ερρυσατο ἡμας εκ της εξουσιας του σκοτους και μετεστησεν εις την βασιλειαν του Υιου της αγαπης αυτου, 14 εν ᾧ εχομεν την απολυτρωσιν δια του αιματος αυτου,¹⁶ την αφεσιν των ἀμαρτιων·

[The supremacy of Christ described]

15 ὅς εστιν εικων του Θεου του αορατου, πρωτοτοκος πασης¹⁷ κτισεως, 16 ὅτι εν αυτω εκτισθη τα παντα—τα¹⁸ εν τοις ουρανοις και τα¹⁹ επι της γης, τα ὄρατα και τα αορατα, ειτε

¹ Both the Text and the apparatus are the responsibility of Wilbur N. Pickering, ThM PhD, ©. I venture to affirm to the reader that all original wording of Colossians is preserved in this edition, if not in the Text, at least in the apparatus. "Diminish not a word" Jeremiah 26:2 (see Deut. 4:2 and Luke 4:4, "every word" [as in 99.6% of the MSS]). The last note at the end of this book gives explanation about the apparatus.

² ιησου χριστου f³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP || ~ 21 P⁴⁶ NA, B [5%] NU

³ κολοσσαις f³⁵ NB [60%] CP, NU || κολασσαις (P⁴⁶ A) [40%] RP, HF, OC, TR

⁴ και κυριου ιησου χριστου f³⁵ NA, C, I [80%] RP, HF, OC, TR, CP || --- B [20%] NU

⁵ και f³⁵ NA, I [98%] RP, HF, OC, TR, CP || --- B, C [2%] NU

⁶ την f³⁵ (86.7%) RP, HF, OC, TR, CP || ην εχετε NA, C (11.4%) NU || ην εχεται (1.2%) || --- B (0.7%)

⁷ και f³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP || --- P⁴⁶ NA, B, C [5%] NU

⁸ και αυξανομενοι f³⁵ NA, B, C (48%) RP, HF, OC, CP, NU || --- (52%) TR (The omission could be an easy case of homoioteleuton.)

⁹ και f³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR || --- P⁴⁶ NA, B, C [5%] CP, NU

¹⁰ υμων f³⁵ C [90%] RP, HF, OC, TR, CP, NU || ημων P⁴⁶ NA, B [10%]

¹¹ υμας f³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP || --- P⁴⁶ NA, B, C [5%] NU

¹² αρεσκειαν rel || αρεσκιαν NA, C [15%]

¹³ εις την επιγνωσιν f³⁵ (90.5%) RP, HF, OC, TR, CP || τη επιγνωσει P⁴⁶ NA, B, C, I (4.6%) NU || εν τη επιγνωσει (4.1%) || three other readings (0.7%)

¹⁴ τω f³⁵ P⁴⁶ A, B, C [65%] RP, HF, TR, NU || 1 θεω και [30%] OC, CP || 1 θεω NA [5%] (OC has small print.)

¹⁵ ημας f³⁵ A, C [97%] RP, HF, OC, TR, CP || υμας NB [3%] NU (The context is inclusive—first person.)

¹⁶ δια του αιματος αυτου f³⁵ [60%] TR || --- NA, B, C [40%] RP, HF, OC, CP, NU (The omission was presumably deliberate—one wonders why.)

¹⁷ πασης rel || 1 της [10%]

¹⁸ τα f³⁵ A, C [97%] RP, HF, OC, TR, CP || --- P⁴⁶ NA, B [3%] NU

¹⁹ τα f³⁵ A, C [97%] RP, HF, OC, TR, CP || --- P⁴⁶ NA, B [3%] NU

Colossians

θρόνοι είτε κυριότητες είτε αρχαι είτε εξουσιαι—τα παντα δι' αυτου και εις αυτον εκτισται·
17 και αυτος εστιν προ παντων, και τα παντα εν αυτω συνεστηκεν. 18 Και, αυτος εστιν ἡ¹
κεφαλη του σωματος, της εκκλησιας·

ὅς εστιν αρχη, πρωτοτοκος εκ των νεκρων, ἵνα γενηται εν πασιν αυτος πρωτευων,
19 ὅτι εν αυτω ευδοκησεν² παν το πληρωμα κατοικησαι 20 και δι' αυτου αποκαταλλαξαι τα³
παντα εις αυτον, ειρηνοποιησας δια του αιματος του σταυρου αυτου—δι' αυτου,⁴ ειτε τα επι
της γης ειτε τα επι⁵ τοις ουρανοις.

[The truth applied]

21 Και ὑμας (ποτε οντας απηλλοτριωμενους και εχθρους τη διανοια εν τοις εργοις
τοις ποιηροις) 22 νυνι δε αποκατηλλαξεν εν τω σωματι της σαρκος αυτου δια του θανατου
αυτου,⁶ παραστησαι ὑμας ἁγιους και αμωμους και ανεγκλητους κατενωπιον αυτου—23 ει γε
επιμενετε τη πιστει τεθεμελιωμενοι και ἑδραιοι, και μη μετακινουμενοι απο της ελπιδος του
ευαγγελιου, οὗ ηκουσατε του κηρυχθεντος εν παση τη⁷ κτισει τη ὑπο τον ουρανον, οὗ
γενομην εγω, Παυλος, διακονος.

[What Paul does and why he does it]

[Present everyone perfect in Christ]

1.24 Νυν χαιρω εν τοις παθημασιν μου⁸ ὑπερ ὑμων και ανταναπληρω τα ὑστερηματα των
θλιψεων του Χριστου εν τη σαρκι μου, ὑπερ του σωματος αυτου, ὃ⁹ εστιν ἡ εκκλησια, 25 ἣς
εγενομην εγω διακονος κατα την οικονομιαν του Θεου την δοθεισαν μοι εις ὑμας, πληρωσαι
τον λογον του Θεου, 26 το μυστηριον το αποκεκρυμμενον απο των αιωνων και απο των
γενεων, νυνι¹⁰ δε εφανερωθη τοις ἁγιοις αυτου· 27 οἷς ηθελησεν ὁ Θεος γνωρισαι τις ὁ¹¹
πλουτος της δοξης του¹² μυστηριου τουτου εν τοις εθνεσιν, ὅς¹³ εστιν Χριστος εν ὑμιν, ἡ
ελπις της δοξης· 28 ὃν ἡμεις καταγγελλομεν, νουθετουντες παντα ανθρωπον και διδασκοντες
παντα ανθρωπον¹⁴ εν παση σοφια, ἵνα παραστησωμεν παντα ανθρωπον¹⁵ τελειον¹⁶ εν
Χριστω·¹⁷ 29 εις ὃ και κοπιω, αγωνιζομενος κατα την ενεργειαν αυτου την ενεργουμενην εν
εμοι εν δυναμει.

[A wealth of confident understanding]

2.1 Θελω γαρ ὑμας ειδεναι ἡλικον αγωνα εχω περι¹⁸ ὑμων και των εν Λαοδικεια,¹⁹
και ὅσοι ουχ ἑωρακασιν²⁰ το προσωπον μου εν σαρκι, 2 ἵνα παρακληθωσιν αἱ καρδιαι αυτων,
συμβιβασθεντων²¹ εν αγαπη και εις παντα πλουτον¹ της πληροφοριας της συνεσεως, εις

¹ η *rell* || --- [2%] CP

² ευδοκησεν *rell* || ηυδοκησεν A [15%]

³ τα *rell* || --- CP

⁴ δι αυτου *f*³⁵ *P*⁴⁶ *NA,C,048* [80%] RP, HF, OC, TR, CP [NU] || --- B, I [20%] (The omission of the emphatic repetition is surely inferior.)

⁵ επι *f*³⁵ [50%] RP, HF, CP || εν *NA,B,C* [50%] OC, TR, NU (The change to 'in' may have been unthinking, but is clearly inferior—beings and things that are an inherent part of Heaven don't need 'reconciling'.)

⁶ αυτου *f*³⁵ *NA* [40%] || --- *P*⁴⁶ *B,C,I'* [60%] RP, HF, OC, TR, CP, NU

⁷ τη *f*³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP || --- *P*⁴⁶ *NA,B,C* [5%] NU

⁸ μου *f*³⁵ [55%] OC, TR || --- *NA,B,C* [45%] RP, HF, CP, NU (OC has small print.)

⁹ ο *rell* || ος C [10%]

¹⁰ νυνι *f*³⁵ A [90%] RP, HF, OC, TR, CP || νυν *NA,B,C* [10%] NU

¹¹ τις ο *f*³⁵ *NA* [40%] OC, TR || τι το *P*⁴⁶ *A,B* [60%] RP, HF, CP, NU (In the context the masculine gender is correct—*P*⁴⁶ *A,B* [4%] NU are consistent in that they go on to read ὃ εστιν Χριστος, but not the [56%] RP, HF, CP.)

¹² του *rell* || --- CP

¹³ ος *f*³⁵ *NA,C,I* [96%] RP, HF, OC, TR, CP || ο *P*⁴⁶ *A,B* [4%] NU

¹⁴ παντα ανθρωπον *rell* || --- [10%] CP

¹⁵ παντα ανθρωπον *f*³⁵ *NA,B,C* [90%] RP, HF, OC, TR, CP, NU || --- [10%]

¹⁶ τελειον *rell* || --- CP

¹⁷ χριστω *f*³⁵ *P*⁴⁶ *NA,B,C* [40%] NU || 1 ιησου [60%] RP, HF, OC, TR, CP

¹⁸ περι *f*³⁵ [93%] RP, HF, OC, TR, CP || υπερ *P*⁴⁶ *NA,B,C* [7%] NU

¹⁹ λαοδικεια *rell* || λαοδικια *NA,B,C* [10%]

²⁰ εωρακασιν *f*³⁵ [85%] RP, HF, OC, TR, CP || εωρακασιν [10%] || εωρακαν A, B [2%] || εωρακαν *P*⁴⁶ *NA,C* [3%] NU

²¹ συμβιβασθεντων *f*³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP || συμβιβασθεντες (*P*⁴⁶ *NA,B(C)* [4%] NU || συμβιβασθωσιν [1%]

Colossians

επιγνωσιν του μυστηριου του Θεου και Πατρος και του² Χριστου, 3 εν ᾧ εισιν παντες οἱ θησαυροι της σοφιας και της³ γνωσεως αποκρυφοι.

4 Τουτο δε⁴ λεγω ἵνα μη τις⁵ ὑμας παραλογιζηται εν πιθανολογια.⁶ 5 Ει γαρ και τη σαρκι απειμι, αλλα τω πνευματι συν ὑμιν ειμι, χαιρων και βλεπων ὑμων την ταξιν και το στερεωμα της εις Χριστον πιστεως ὑμων.

[Christian responsibility]

2.6 Ὡς ουν παρελαβετε τον Χριστον, Ιησουν τον Κυριον, εν αυτω περιπατετε, 7 ερριζωμενοι και εποικοδομουμενοι εν αυτω και βεβαιουμενοι εν τη⁷ πιστει, καθως εδιδαχθητε, περισσευοντες εν αυτη⁸ εν ευχαριστια.

[Christ VS 'the world']

8 Βλεπετε μη τις ὑμας εσται ὁ συλαγωγων δια της φιλοσοφιας και κεινης απατης, κατα την παραδοσιν των ανθρωπων, κατα τα στοιχεια του κοσμου και ου κατα Χριστον. 9 Ὅτι εν αυτω κατοικει παν το Πληρωμα της Θεοτητος σωματικως, 10 και εστε εν αυτω πεπληρωμενοι ὅς εστιν ἡ κεφαλη πασης αρχης και εξουσιας· 11 εν ᾧ και περιετμηθητε, περιτομη αχειροποιητω, εν τη απεκδυσει του σωματος των ἁμαρτιων⁹ της σαρκος, εν τη περιτομη του Χριστου, 12 συνταφειντες αυτω εν τω βαπτισματι.¹⁰ εν ᾧ και συνηγερθητε δια της πιστεως της ενεργειας του Θεου του εγειραντος αυτον εκ των¹¹ νεκρων.

13 Και ὑμας, νεκρους οντας¹² τοις παραπτωμασιν και τη ακροβυστια της σαρκος ὑμων —συνεζωποησεν ὑμας¹³ συν αυτω· χαρισαμενος ἡμιν¹⁴ παντα τα παραπτωματα· 14 εξαλειψας το καθ' ἡμων χειρογραφον (τοις δογμασιν) ὃ ἦν ὑπεναντιον ἡμιν, και αυτο ηρκεν¹⁵ εκ του μεσου, προσηλωσας αυτο τω σταυρω· 15 απεκδυσαμενος τας αρχας και τας εξουσιας, εδειγματισεν εν παρρησια, θριαμβευσας αυτους εν αυτω.

[Don't be disqualified!]

16 Μη ουν τις ὑμας κρινετω εν βρωσει ἢ¹⁶ εν ποσει, ἢ εν μερει ἑορτης ἢ νομηνιας¹⁷ ἢ σαββατων, 17 ἃ εστιν σκια των μελλοντων, το δε σωμα¹⁸ Χριστου. 18 Μηδεις ὑμας καταβραβευετω, θελων εν ταπεινοφροσυνη και θρησκεια των αγγελων, ἃ μη ἑωρακεν¹⁹ εμβατευων, εικη φυσιουμενος ὑπο του νοος της σαρκος αυτου, 19 και ου κρατων την κεφαλην, εξ οἷ παν το σωμα, δια των ἄφων²⁰ και συνδεσμων επιχορηγουμενον και συμβιβαζομενον, αυξει την αυξησιν του Θεου.

¹ παντα πλουτον f³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP || παν πλουτος P⁴⁶ sB [3%] NU || παν το πλουτος A, C [2%]

² και πατρος και του f³⁵ (79.6%) RP, HF, OC, TR, CP || 124 (12.9%) || 234 (1.8%) || 123 (0.7%) || 24 A, C (0.7%) || 23 (0.2%) || 2 s, 048 (0.3%) || --- P⁴⁶ B (3%) NU || five other readings (0.8%)

³ της f³⁵ A [95%] RP, HF, OC, TR, CP || --- P⁴⁶ sB, C [5%] NU

⁴ δε f³⁵ C, 048 [95%] RP, HF, OC, TR, CP || --- P⁴⁶ sA, B [5%] NU

⁵ μη τις f³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP || μηδεις sA, B, C, 048 [5%] NU

⁶ πιθανολογια *rell* || πειθανολογια [2%] CP

⁷ εν τη f³⁵ s [95%] RP, HF, OC, TR, CP || 1 A, C, I [2%] || 2 B [3%] NU

⁸ εν αυτη f³⁵ B, 048v [95%] RP, HF, OC, TR, CP || --- sA, C, I' [4%] NU || 1 αυτω D [1%]

⁹ των αμαρτιων f³⁵ (92.5%) RP, HF, OC, TR, CP || --- P⁴⁶ sA, B, C (7%) NU || omit longer stretches (0.5%) (Would not 'the body of the flesh', the reading of NU, be something of a tautology?)

¹⁰ βαπτισματι f³⁵ sA, C [95%] RP, HF, OC, TR, CP || βαπτισμω P⁴⁶ B [2%] NU

¹¹ των f³⁵ B [70%] RP, HF, OC, TR || --- P⁴⁶ sA, C [30%] CP, NU

¹² οντας f³⁵ sB [45%] || 1 εν P⁴⁶ A, C, 048 [55%] RP, HF, OC, TR, CP [NU] (OC is in small print.)

¹³ υμας f³⁵ sA, C [65%] RP, HF, OC, CP, NU || ημας P⁴⁶ B [20%] || --- [15%] TR

¹⁴ ημιν f³⁵ sA, B, C [70%] RP, HF, OC, TR, CP, NU || υμιν [30%] (some TRs)

¹⁵ ηρκεν f³⁵ P⁴⁶ sA, B, C [60%] RP, HF, TR, NU || ηρεν [40%] OC, CP

¹⁶ η f³⁵ sA, C, I [98%] RP, HF, OC, TR, CP || και P⁴⁶ B [2%] NU

¹⁷ νομηνιας *rell* || νεομηνιας B [2%] NU

¹⁸ σωμα f³⁵ P⁴⁶ [95%] RP, HF, OC, CP || 1 του sA, B, C [5%] TR, NU

¹⁹ μη εωρακεν f³⁵ (83.5%) RP, HF, OC, TR, CP || 1 εωρακεν C (12.3%) || 1 εωρακαμεν (1.7%) || 1 εωρακως (0.5%) || 1 εωρακατε (0.2%) || ουκ 2 (0.3%) || 2 P⁴⁶ A (0.5%) || εωρακεν sB, I (1%) NU

²⁰ ἄφων *rell* || ἄφων [25%]

Colossians

20 Εἰ οὖν ἀπεθάνετε¹ σὺν² Χριστῷ ἀπο τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί, ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ, δογματίζεσθε 21—“Μὴ ἀψη, μῆδε³ γευση, μῆδε θιγησι!”—22 (ἅ ἐστιν πάντα εἰς φθορὰν τῆ ἀποχρησεῖ) κατὰ τὰ ἐνταλμάτα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων? 23 Ἄτινα ἐστὶν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθηρσκειᾷ⁴ καὶ ταπεινοφροσυνῇ καὶ⁵ ἀφειδία⁶ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τιμῇ τινὶ πρὸς πλῆσμονην τῆς σαρκος.

[*Things above VS things below*]

3.1 Εἰ οὖν συνηγερθῆτε τῷ Χριστῷ, τὰ ἀνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστὸς ἐστίν, ἐν δεξιά τοῦ Θεοῦ καθήμενος· 2 τὰ ἀνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, 3 ἀπεθάνετε γὰρ καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κεκρυπταὶ σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ⁷ Θεῷ. 4 Ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῆ, ἡ ζωὴ ἡμῶν,⁸ τότε καὶ καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

5 Νεκρῶσατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν⁹ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς: πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακῆν, καὶ τὴν πλεονεξίαν ἣτις ἐστὶν εἰδωλολατρία.¹⁰ 6 δι’ ἧς ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας,¹¹ 7 ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατε ποτε ὅτε ἐζητε ἐν αὐτοῖς.¹² 8 Νυνὶ δὲ ἀποθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα—ὀργὴν, θυμὸν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογία—ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν. 9 Μὴ ψευδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἀνθρώπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ 10 καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπιγνώσιν κατ’ εἰκόνα τοῦ κτισαντος αὐτοῦ, 11 ὅπου οὐκ ἐνὶ Ἑλλήν καὶ Ἰουδαίῳ, περιτομῇ καὶ ἀκροβυστία, βαρβαρῶς, Σκυθῆς, δούλος, ἐλευθερῶς· ἀλλὰ τὰ¹³ πάντα καὶ ἐν πασὶν Χριστῷ.

[*Relationships among believers*]

12 Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ, ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι, σπλαγγνα οἰκτιρῶν,¹⁴ χρηστοτήτα, ταπεινοφροσυνὴν, πραοτήτα,¹⁵ μακροθυμίαν· 13 ἀνεχομένοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐὰν τις πρὸς τινὰ ἐχῇ¹⁶ μομφὴν—καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς¹⁷ ἐχαριστᾷ ὑμῖν,¹⁸ οὕτως καὶ ὑμεῖς· 14 ἐπὶ πασὶν δὲ τοῦτοις τὴν ἀγαπὴν, ἣτις¹⁹ ἐστὶν συνδεσμός τῆς τελειότητος.

15 Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ²⁰ βραβεύετω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι· καὶ εὐχαριστοὶ γίνεσθε.

16 Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ²¹ ἐνοικεῖτω ἐν ὑμῖν πλουσιῶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτοὺς, ψαλμοῖς καὶ²² ὕμνοις καὶ²³ ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν²⁴ χαρίτι ἀδόντες ἐν τῇ καρδίᾳ¹ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ.²

¹ οὖν ἀπεθάνετε f³⁵ [80%] OC,TR || ~ 21 (s) [5%] || 2 A,B,C [15%] RP,HF,CP,NU

² σὺν f³⁵ sA,B,C [95%] RP,HF,CP,NU || 1 τῷ [5%] OC,TR

³ μῆδε f³⁵ sA,B,C [90%] RP,HF,OC,TR,NU || μῆ [10%] CP (Twice.)

⁴ ἐθελοθηρσκειᾷ rell || ἐθελοθηρσκειᾷ sC [10%] OC,NU

⁵ καὶ f³⁵ sA,C [98%] RP,HF,OC,TR,CP[NU] || --- P⁴⁶B [2%]

⁶ ἀφειδία rell || ἀφειδία [10%]

⁷ τῷ f³⁵ P⁴⁶ sA,B,C [80%] RP,HF,OC,TR,CP,NU || --- [20%]

⁸ ἡμῶν f³⁵ B [90%] RP,HF,OC,TR,CP || ὑμῶν P⁴⁶ sC [10%] NU

⁹ ὑμῶν f³⁵ A [95%] RP,HF,OC,TR,CP || --- P⁴⁶ sB,C [5%] NU

¹⁰ εἰδωλολατρία f³⁵ (C) [55%] OC,NU || εἰδωλολατρεία sA,B [45%] RP,HF,TR,CP

¹¹ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας f³⁵ sA(C)I [99%] RP,HF,OC,TR,CP[NU] || --- P⁴⁶B [1%]

¹² αὐτοῖς f³⁵ 048 [97%] RP,HF,OC,TR,CP || τοῦτοις P⁴⁶ sA,B,C,I [3%] NU

¹³ τὰ f³⁵ B [98%] RP,HF,OC,TR,CP[NU] || --- sA,C [2%]

¹⁴ οἰκτιρῶν f³⁵ sA,B,C [80%] RP,HF,OC,CP,NU || οἰκτιρῶν [20%] TR

¹⁵ πραοτήτα f³⁵ [97%] RP,HF,OC,TR,CP || πραυτήτα sA,B,C [3%] NU

¹⁶ ἐχῇ rell || ἐχει [10%] CP || ἐχητε [2%]

¹⁷ χριστῷ f³⁵ C [97%] RP,HF,OC,TR,CP || κυρίῳ P⁴⁶ A,B,I [2%] NU || θεῷ s [1%]

¹⁸ ὑμῖν f³⁵ sA,B [90%] RP,HF,OC,TR,NU || ἡμῖν [10%] CP || ἡμᾶς C

¹⁹ ἣτις f³⁵ [97%] RP,HF,OC,TR,CP || ο A,B,C,048 [2%] NU || ὅς s [1%]

²⁰ θεοῦ f³⁵ (95.2%) RP,HF,OC,TR,CP || χριστοῦ sA,B,C,I (4.8%) NU

²¹ χριστοῦ rell || θεοῦ A,C [9%] || κυρίου s,I [1%] bo

²² καὶ f³⁵ A',I' [97%] RP,HF,OC,TR,CP || --- sB,C [3%] NU

²³ καὶ f³⁵ A',I' [97%] RP,HF,OC,TR,CP || --- sB,C [3%] NU

²⁴ ἐν f³⁵ sA,C [95%] RP,HF,OC,TR,CP || 1 τῇ P⁴⁶ B [3%] [NU] || --- [2%]

Colossians

17 Και παν ὅ τι³ αν⁴ ποιητε εν λογω ἢ εν⁵ εργω, παντα εν ονοματι⁶ Κυριου Ιησου, ευχαριστουντες τω Θεω και⁷ Πατρι δι' αυτου.

[Household relationships]

18 Αἱ γυναικες, ὑποτασσεσθε τοις ιδιοις⁸ ανδρασιν, ὡς ανηκεν εν Κυριω.

19 Οἱ ανδρες, αγαπατε τας γυναικας και μη πικραινεσθε προς αυτας.

20 Τα τεκνα, ὑπακουετε τοις γονευσιν κατα παντα, τουτο γαρ εστιν ευαρεστον⁹ εν¹⁰ Κυριω.

21 Οἱ πατερες, μη ερεθιζετε¹¹ τα τεκνα ὑμων, ἵνα μη αθυμωσιν.

22 Οἱ δουλοι, ὑπακουετε κατα παντα τοις κατα σαρκα κυριοις, μη εν οφθαλμοδουλαια¹² ὡς ανθρωπαρεσκοι, αλλ' εν ἀπλοτητι καρδιας, φοβουμενοι τον Θεον.¹³

23 Και παν ὅ τι¹⁴ εαν¹⁵ ποιητε, εκ ψυχης εργαζεσθε, ὡς τω Κυριω και ουκ ανθρωποις,

24 ειδοτες ὅτι¹⁶ απο Κυριου ληψεσθε¹⁷ την ανταποδοσιν της κληρονομιας· τω γαρ¹⁸ Κυριω Χριστω δουλευετε. 25 (Ὁ δε¹⁹ αδικων κομιεται²⁰ ὃ ἠδικησεν, και ουκ εστιν προσωποληψια.)²¹

4.1 Οἱ κυριοι, το δικαιον και την ισοτητα τοις δουλοις παρεχεσθε,²² ειδοτες ὅτι και ὑμεις εχετε Κυριον εν ουρανοις.²³

[Redeem the time]

2 Τη προσευχη προσκαρτερεите, γρηγορουντες εν αυτη εν ευχαριστια, 3 προσευχομενοι ἅμα και περι ἡμων, ἵνα ὁ Θεος ανοιξη²⁴ ἡμιν θυραν του λογου, λαλησαι το μυστηριον του Χριστου (δι' ὃ²⁵ και δεδεμαι), 4 ἵνα φανερωσω αυτο, ὡς δει με λαλησαι. 5 Εν σοφια περιπατετε προς τους εξω, τον καιρον εξαγοραζομενοι. 6 Ὁ λογος ὑμων παντοτε εν χαριτι, ἄλατι ηρτυμενος, ειδεναι πως δει ὑμας ἐνι ἑκαστω αποκρινεσθαι.

[Concluding remarks]

4.7 Τα κατ' εμε παντα γνωρισει ὑμιν Τυχικος, ὁ αγαπητος αδελφος και πιστος διακονος και συνδουλος εν Κυριω, 8 ὃν επεμψα προς ὑμας εις αυτο τουτο, ἵνα γνω²⁶ τα περι ὑμων²⁷ και

¹ τη καρδια f³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP || ταις καρδιαις P⁴⁶ NA, B, C [5%] NU

² κυριω f³⁵ [96%] RP, HF, OC, TR, CP || θεω P^{46v} NA, B, C [4%] NU

³ ὅ τι f³⁵ NA, B, C [80%] RP, HF, OC, TR, NU || ὅτι [20%] CP

⁴ αν f³⁵ NA, C [97%] RP, HF, OC, TR, CP || εαν P^{46b} [3%] NU

⁵ εν rell || --- [10%]

⁶ ονοματι rell || 1 του [10%]

⁷ και f³⁵ [98%] RP, HF, OC, TR, CP || --- P^{46v} NA, B, C [2%] NU

⁸ ιδιοις f³⁵ [80%] RP, HF, TR || --- NA, B, C [19%] OC, CP, NU || υμων after ανδρασιν [1%]

⁹ εστιν ευαρεστον f³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP || ~ 21 NA, B, C [5%] NU

¹⁰ εν f³⁵ NA, B, C [79%] RP, HF, CP, NU || τω [20%] OC, TR || --- [1%]

¹¹ ερεθιζετε f³⁵ P^{46b} (79.5%) RP, HF, OC, TR, CP, NU || παροργιζετε (NA) A(C) (19.8%) || four other readings (0.7%)

¹² οφθαλμοδουλαια f³⁵ NC [40%] OC || οφθαλμοδουλειαις [43%] RP, HF, TR, CP || οφθαλμοδουλια [10%] NU ||

οφθαλμοδουλεια P^{46a, b} [5%] || οφθαλμοδουλειαι [2%]

¹³ θεον f³⁵ P⁴⁶ [90%] RP, HF, OC, TR, CP || κυριον NA, B, C, 048 [10%] NU

¹⁴ και παν ὅ τι f³⁵ (79.3%) RP, HF, OC, TR, CP || 123 (10.4%) || 234 (1.3%) || 134 (0.5%) || 23 (2.2%) || 12 οτε (0.8%) ||

3 P⁴⁶ NA, B, C (4.7%) NU || four other readings (0.8%) (Perhaps some 20% evidently have ὅτι instead of ὅ τι.)

¹⁵ εαν f³⁵ NA, B, C (79.9%) RP, HF, OC, TR, CP, NU || αν P⁴⁶ (19.1%) || --- (1%)

¹⁶ οτι rell || --- CP

¹⁷ ληψεσθε f³⁵ P⁴⁶ (A) [80%] RP, HF || αποληψεσθε (NB, C') [20%] OC, TR (NU) || αποληψεσθαι CP || one other variant

¹⁸ γαρ f³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP || --- P⁴⁶ NA, B, C [5%] NU

¹⁹ δε f³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP || γαρ NA, B, C [5%] NU

²⁰ κομιεται f³⁵ NA, C [95%] RP, HF, OC, TR, CP || κομισεται B [5%] NU

²¹ προσωποληψια rell || προσωποληψια NA, B, C [5%] NU

²² παρεχεσθε f³⁵ NA, B [80%] RP, HF, OC, TR, NU || παρεχετε C [18%] CP || παρεσχεσθε [2%]

²³ ουρανοις f³⁵ [97%] RP, HF, OC, TR, CP || ουρανω NA, B, C, I [3%] NU

²⁴ ανοιξη rell || 1 και CP

²⁵ δι ὃ rell || διο [20%]

²⁶ γνω f³⁵ P^{46c} (87.6%) RP, HF, OC, TR, CP || γνωτε NA, B, 048 (10.9%) NU || γνωται (1%) || --- (0.5%)

²⁷ υμων f³⁵ P⁴⁶ NC (88.1%) RP, HF, OC, TR, CP || ημων A, B, 048 (11.4%) NU || --- (0.5%)

Colossians

παρακαλεση τας καρδιας υμων, 9 συν Ονησιμω, τω πιστω και αγαπητω αδελφω, ὅς εστιν ἐξ υμων· παντα υμιν γνωρισουσιν¹ τα ὡδε.²

10 Ασπαζεται υμας Αρισταρχος, ὁ συναιχμαλωτος μου, και Μαρκος ὁ ανεψιος Βαρναβα (περι οὗ ελαβετε εντολας· εαν ελθη προς υμας δεξασθε αυτον), 11 και Ιησους ὁ λεγομενος Ιουστος, οἱ οντες εκ περιτομης οὔτοι μοι συνεργοι εις την βασιλειαν του Θεου· οἱτινες εγενηθησαν μοι παρηγορια.

12 Ασπαζεται υμας Επαφρας, ὁ ἐξ υμων, δουλος Χριστου,³ παντοτε αγωνιζομενος ὑπερ ὑπερ υμων εν ταις προσευχαις, ἵνα στητε⁴ τελειοι και πεπληρωμενοι⁵ εν παντι θεληματι του Θεου. 13 Μαρτυρω γαρ αυτω ὅτι εχει ζηλον πολυν⁶ ὑπερ υμων, και των εν Λαοδικεια και των εν Ἰεραπολει.

14 Ασπαζεται υμας Λουκας, ὁ ιατρος ὁ αγαπητος, και Δημας. 15 Ασπασασθε τους εν Λαοδικεια⁷ αδελφους, και Νυμφαν και την κατ' οικον αυτου⁸ εκκλησιαν.

16 Και ὅταν αναγνωσθη παρ' υμιν ἡ επιστολη, ποιησατε ἵνα και εν τη Λαοδικεων⁹ εκκλησια αναγνωσθη, και την εκ Λαοδικειας ἵνα και υμεις αναγνωτε.

17 Και ειπατε Αρχιππω, "Βλεπε την διακονιαν ἣν παρελαβες εν Κυριω, ἵνα αυτην πληροισ·"

[Sign-off]

4.18 Ὁ ασπασμος τη εμη χειρι: Παυλου. Μνημονευετε μου των δεσμων. Ἡ χαρις μεθ' υμων. Αμην.^{10,11}

¹ γνωρισουσιν f³⁵ SA,C [97%] RP,HF,OC,TR,CP || γνωρισουσιν P⁴⁶B [3%] NU

² ὡδε rell || ὡδε f³⁵ [40%] (I include this information for the record, and so as not to lose sight of it; since there is no contrast in meaning here, and I am not aware that the Autographs contained 'breathing' marks, I stay with the conventional spelling. However, it may be noted that the difference between ὦ δε and ὡδε would be indistinct in most MSS; the simple expedient reflected in f³⁵ resolves the ambiguity.)

³ χριστου f³⁵ P⁴⁶ [95%] RP,HF,OC,TR,CP || 1 ιησου SA,B,I [4%] [NU] || ιησου 1 C [1%]

⁴ στητε f³⁵ A,C [97%] RP,HF,OC,TR,CP || σταθητε SB [1%] NU || ητε I [2%]

⁵ πεπληρωμενοι f³⁵ P⁴⁶ [97%] RP,HF,OC,TR,CP || πεπληροφορημενοι SA,B,C [3%] NU

⁶ ζηλον πολυν f³⁵ [95%] RP,HF,OC,TR,CP || ~ 2 ποιουν SA,B,C [4%] NU || four other readings [1%]

⁷ λαοδικεια rell || λαοδικια SA,C [10%]

⁸ αυτου f³⁵ [92%] RP,HF,OC,TR,CP || αυτων SA,C [6%] || αυτης B [1%] NU || --- [1%]

⁹ λαοδικεων f³⁵ B [85%] HF,OC,TR,NU || λαοδικαιων SA,C [15%] RP,CP

¹⁰ αμην f³⁵ [95%] RP,HF,OC,TR,CP || --- SA,B,C,048 [5%] NU

¹¹ The citation of f³⁵ is based on thirty-seven MSS—18, 35, 201, 204, 328, 386, 394, 444, 604, 757, 824, 928, 986, 1072, 1075, 1100, 1248, 1249, 1503, 1548, 1637, 1725, 1732, 1761, 1768, 1855, 1864, 1865, 1876, 1892, 1897, 2080, 2352, 2466, 2554, 2587 and 2723—all of which I collated myself. 18, 444, 1732, 1864, 2552 and 2723 are 'perfect' representatives of f³⁵ in Colossians, as they stand, as were the exemplars of another eight. The uniformity is impressive. Since these MSS come from all over the Mediterranean world (Sinai, Jerusalem, Patmos, Constantinople, Aegean, Trikala, Meteora, Athens, Mt. Athos [seven different monasteries], Bucharest, Vatican, etc.) they are certainly representative of the family, giving us the precise family profile—it is reflected in the Text without exception.

I have included six published editions in the apparatus—RP,HF,OC,TR,CP,NU. RP = Robinson-Pierpont (2005), HF = Hodges-Farstad, OC = the Greek Text of the Greek Orthodox Church (also used by other Orthodox Churches), TR = *Textus Receptus*, CP = Complutensian Polyglot, NU = N-A²⁶/UBS³ (N-A²⁷/UBS⁴ offer changes in the critical apparatus, not in the text; the text is still that of N-A²⁶/UBS³).

In the statements of evidence I have included the percentage of manuscript attestation for each variant, within either ( ) or [ ]. I have used ( ) for the evidence taken from TuT, which I take to be reasonably precise. For the variant sets that are not covered there I had to revert to von Soden and the apparatus of N-A²⁷, supplementing from other sources where possible (Scrivener and Tischendorf)—the percentages offered, I have used [ ] for these, are extrapolations based on a comparison of these sources.

I venture to predict, if complete collations ever become available, that for any non-Byzantine variants listed with 5 to 1% support (in my apparatus) the margin of error should not exceed ± 1%; for non-Byzantine variants listed with 10 to 6% support the margin of error should hardly exceed ± 3%; where there is some division among the Byzantine witnesses the margin of error should rarely exceed ± 15%.

As an arbitrary decision, I have limited the citation of individual MSS to those dated to the 5th century or earlier. I use *rell* to indicate that the reading is supported by all other witnesses, and printed editions (of the six included in the apparatus), compared to the other reading. The Greek font used is Bwgrkl and may be downloaded free from <http://www.bibleworks.com/fonts.html>.